

Miljö- och energidepartementet

Uppgiftskrav för mycket tunna plastbärkassar

Promemorians förslag: Uppgiftskravet i förordningen (2016:1041) om plastbärkassar utvidgas till att gälla även bärkassar vars vägg är tunnare än 15 mikrometer och som behövs av hygienskäl eller tillhandahålls som primära förpackningar för livsmedel som säljs i lösvikt, s.k. mycket tunna plastbärkassar. Vid uppgiftslämningen ska redovisas hur många av de tunna plastbärkassarna som utgör s.k. mycket tunna plastbärkassar.

Bakgrund och gällande regler

Europaparlamentet och rådet har genom direktiv (EU) 2015/720 av den 29 april 2015 om ändring av direktiv 94/62/EG när det gäller att minska förbrukningen av tunna plastbärkassar beslutat att alla medlemsstater ska reducera förbrukningen av tunna plastbärkassar. Anledningen till beslutet är att nuvarande förbrukningsnivå av plastbärkassar medför nedskräpning samt ett ineffektivt utnyttjande av resurser. Eftersom plast har en dålig nedbrytningsförmåga medför nedskräpning förorening av miljön och förvärrar det utbredda problemet med avfall i vattenmiljöer, vilket innebär ett hot mot ekosystem.

Direktivet ger medlemsstaterna olika möjligheter att uppfylla kraven i direktivet. Sverige har genomfört direktivet genom förordningen om plastbärkassar. Förordningen innefattar krav på att den som i en yrkesmässig verksamhet tillhandahåller plastbärkassar till konsumenter ska informera om plastbärkassars miljöpåverkan och åtgärder som kan vidtas för att minska förbrukningen. Förordningen innehåller även krav på att den som yrkesmässigt tillverkar plastbärkassar eller för in plastbärkassar till Sverige senast den 31 mars varje år ska lämna uppgift till Naturvårdsverket om hur många tunna och hur många tjocka plastbärkassar som tillverkades eller fördes in

och var avsedda för den svenska marknaden under det närmast föregående kalenderåret. Med utgångspunkt i de uppgifter som lämnas in ska Naturvårdsverket bevaka att förbrukningen av plastbärkassar minskar och att förbrukningen av tunna plastbärkassar inte överskrider 90 kassar per person och år senast den 31 december 2019 och 40 kassar per person och år senast den 31 december 2025.

Bestämmelserna i förordningen om plastbärkassar gäller inte bärkassar vars vägg är tunnare än 15 mikrometer och som behövs av hygienskäl eller tillhandahålls som primära förpackningar för livsmedel som säljs i lösvikt, s.k. mycket tunna plastbärkassar.

Skäl för ett utökat uppgiftskrav

Enligt direktivet ska medlemsstaterna rapportera den årliga förbrukningen av tunna plastbärkassar när de tillhandahåller uppgifter om förpackning och förpackningsavfall till kommissionen. Vid möten i den kommitté som finns inom ramen för förpackningsdirektivet har framkommit att medlemsstaternas rapporteringskrav avseende tunna plastbärkassar omfattar även de s.k. mycket tunna plastbärkassarna även om dessa enligt direktivet får undantas från de nationella förbrukningsmålen.

Eftersom förordningen om plastbärkassar inte gäller mycket tunna plastbärkassar omfattas sådana plastbärkassar inte heller av uppgiftskravet i förordningen. Sverige saknar därför uppgifter om förbrukningen av mycket tunna plastbärkassar och saknar därför även möjlighet att uppfylla kraven på rapportering i direktivet.

Mycket tunna plastbärkassar ger upphov till motsvarande problem med nedskräpning och ett ineffektivt utnyttjande av resurser som andra tunna plastbärkassar. För att Sverige ska ha en möjlighet att kunna följa upp förbrukningen även av s.k. mycket tunna plastbärkassar och för att kunna uppfylla rapporteringskraven i direktivet bör förordningen om plastbärkassar ändras så att uppgiftskravet utvidgas till att gälla även s.k. mycket tunna plastbärkassar. För att det ska vara möjligt att följa upp de mål för förbrukning av plastbärkassar som både direktivet och förordningen om plastbärkassar ställer upp bör de uppgifter som lämnas redovisa hur många av de tunna plastbärkassarna som utgör s.k. mycket tunna plastbärkassar.

Naturvårdsverket har enligt nuvarande lydelse av förordningen om plastbärkassar möjlighet att meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten för tunna och tjocka plastbärkassar. Motsvarande föreskriftsmöjlighet bör gälla även för s.k. mycket tunna plastbärkassar.

Förslag till ändring i förordningen om plastbärkassar

Förslag till ändring i förordningen (2016:1014) om plastbärkassar finns i bilaga 1.

Ikraftträdande

Bestämmelsen om inrapportering av försäljning av plastbärkassar bör ske per kalenderår. Förutsatt att förordningsändringarna träder ikraft under 2018 bör inrapportering av de mycket tunna plastbärkassarna ske första gången senast den 31 mars 2020 och omfatta de plastbärkassar som sålts under kalenderåret 2019.

Konsekvensbeskrivning

Naturvårdsverket är i dag ansvarig myndighet för att samla in uppgifter om den mängd förpackningar av olika materialslag som tillverkats i, eller förts in till Sverige. Det gäller även uppgiftskravet i förordningen om plastbärkassar. Det är därför lämpligt att Naturvårdsverket blir ansvarig myndighet även för att samla in uppgifter om de mycket tunna plastbärkassarna.

För att kunna följa upp förbrukningen av plastbärkassar och kontrollera om förbrukningsmålen i förordningen om plastbärkassar uppfylls nås behövs statistik. Statistiken ges lämpligast in av de producenter som är tillverkare och importörer av plastbärkassar. Ett alternativ är att producenter som tillhandahåller plastbärkassar till slutanvändare ska rapportera in försäljnings-siffrorna. Det skulle dock innebära att ett mycket stort antal aktörer omfattas av kravet, vilket i sin tur innebär en större risk för felaktig rapportering. Det skulle även innebära mer administrativt arbete som inte kan anses försvarbar ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

I dag finns krav på tillverkare och importörer av förpackningar (dit plastbärkassar räknas) att en gång per år lämna in uppgifter till Naturvårdsverket om den mängd förpackningar av olika materialslag som tillverkats i Sverige eller importerats till Sverige. Det uppgiftskrav som införts genom förordningen

om plastbärkassar innebär att dessa tillverkare och importörer även ska lämna uppgifter om sålda plastbärkassar till Naturvårdsverket. Den administrativa kostnad som rapporteringen medför bedöms vara relativt låg.

Bilaga 1

Förordning om ändring i förordningen (2016:1041) om plastbärkassar

Regeringen föreskriver¹ att 3 och 7 §§ förordning (2016:1041) om plastbärkassar ska ha följande lydelse.

3 § Bestämmelserna i 6 och 9 §§ gäller inte bärkassar vars vägg är tunnare än 15 mikrometer och

1. behövs av hygienskäl, eller
2. tillhandahålls som primära förpackningar för livsmedel som säljs i lösvikt.

7 § Den som yrkesmässigt tillverkar plastbärkassar eller för in plastbärkassar till Sverige ska senast den 31 mars varje år lämna uppgift till Naturvårdsverket om hur många tunna och hur många tjocka plastbärkassar som tillverkades eller fördes in och var avsedda för den svenska marknaden under det närmast föregående kalenderåret.

Av uppgifterna ska framgå hur många av de tunna plastbärkassarna som utgör bärkassar vars vägg är tunnare än 15 mikrometer och

1. behövs av hygienskäl, eller
2. tillhandahålls som primära förpackningar för livsmedel som säljs i lösvikt.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 2018.

2. Om 3 § innebär en skyldighet att enligt 7 § lämna uppgifter som före ikraftträdandet inte har omfattats av uppgiftsskyldigheten, behöver uppgifterna lämnas första gången i fråga om plastbärkassar som tillverkas eller förs in under kalenderåret 2019.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/720 av den 29 april 2015 om ändring av direktiv 94/62/EG när det gäller att minska förbrukningen av tunna plastbärkassar, i den ursprungliga lydelsen.